

О.М. Косоков, В.В. Олексіюк, В.М. Гоголюв

Військова частина А1906, Київ

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЧАСТИН ТА ПІДРОЗДІЛІВ РОЗВІДКИ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ ХХІ СТОЛІТТЯ

Трансформація традиційних військових форм і способів збройної боротьби в сучасних збройних конфліктах, стрімкий розвиток новітніх інформаційних технологій, поява нових зразків озброєння та військової техніки дали поштовх подальшому розвитку системи воєнної розвідки провідних країн світу. Розвідка виконує багатопланові функції і носить комплексний, інтегрований характер в рамках загальної системи національної безпеки держави. Характерною рисою розвідки у сучасних збройних конфліктах є те, що вона є невід'ємною складовою концепції мережоцентричної війни і носить упереджувальний характер у своїх діях. В певних умовах вона стає не тільки найважливішим видом бойового забезпечення, а й окремою формою ведення бойових дій. Події у збройних конфліктах початку ХХІ століття показали значні особливості і певні проблеми в організації і веденні розвідки в ході бойових дій. Із продовженням протистояння на Сході України дослідження стосовно тенденцій розвитку воєнної розвідки та визначення вимог до неї є актуальними і важливими науковими завданнями. У статті розглядаються особливості застосування частин та підрозділів розвідки провідних країн світу у збройних конфліктах в Сирії, Афганістані, Іраку та Лівії. Проведено аналіз завдань, які поклалися на частини та підрозділи розвідки, визначені форми і способи їх застосування. На основі проведеного аналізу визначені основні тенденції розвитку (застосування) частин та підрозділів розвідки, які дають змогу сформулювати вимоги до комплексу розвідки тактичного рівня Збройних Сил України.

Ключові слова: спеціальна операція, збройні сили, частини та підрозділи розвідки, комплект розвідки, військова розвідка, безпілотні літальні апарати, робототехнічні комплекси, сили спеціальних операцій.

Вступ

Трансформація традиційних військових форм і способів збройної боротьби в сучасних збройних конфліктах, стрімкий розвиток новітніх інформаційних технологій, поява нових зразків озброєння та військової техніки дали поштовх подальшому розвитку системи воєнної розвідки провідних країн світу. Розвідка виконує багатопланові функції і носить комплексний, інтегрований характер в рамках загальної системи національної безпеки держави. Характерною рисою розвідки у сучасних збройних конфліктах є те, що вона є невід'ємною складовою концепції мережоцентричної війни і носить упереджувальний характер у своїх діях. В певних умовах вона стає не тільки найважливішим видом бойового забезпечення, а й окремою формою ведення бойових дій.

Події у Сирії, Афганістані, Іраку та Лівії показали значні особливості і певні проблеми в організації і веденні розвідки в ході бойових дій.

Із продовженням протистояння на Сході України дослідження стосовно тенденцій розвитку воєнної розвідки та визначення вимог до неї є актуальними і важливими науковими завданнями.

Метою роботи є аналіз досвіду застосування частин та підрозділів розвідки провідних країн світу у збройних конфліктах ХХІ століття та визначення напрямів реформування воєнної розвідки України.

Виклад основного матеріалу

Збройний конфлікт у Сирії.

Формою застосування угруповання військ ЗС РФ в Сирії була спеціальна операція, яка мала складну структуру. При цьому чіткого розмежування завдань на стратегічному, оперативному і тактичному рівнях не відзначалось, а стратегічні (оперативні) цілі досягались частинами та підрозділами тактичного рівня.

В основу були покладені бойові дії в особливих умовах: пустельної місцевості, горах, оволодіння населеними пунктами (в окремих випадках з форсуванням водних перешкод), тунельна війна, використання ударів повітряно-космічних сил (ПКС), бойові дії в єдиному розвідувально-ударному інформаційному просторі. Значна частина їх проводилась уночі.

У ході конфлікту було створено багаторівневу структуру розвідки, яка включала сили і засоби космічної, повітряної, морської, військової, радіоелектронної та агентурної розвідки.

Сили і засоби розвідки ЗС РФ застосовувались комплексно для вирішення усього спектра розвідувальних завдань як на оперативно-тактичному, так і на тактичному рівні.

Військова розвідка була представлена підрозділами десантно-штурмового та розвідувальних батальйонів 34 та 74 окремих механізованих бригад зі штатним озброєнням, батальйоном морської піхоти Чорноморського флоту РФ, ротою снайперів. Вони

виконували завдання безпосередньої охорони та оборони авіабази, проводили розвідувально-бойові дії на територіях, що прилягають до авіабази, виконували завдання контрбатареїної боротьби, визначення позицій мінометів та артилерії (використовувались РЛС розвідки і наведення зброї “Фара-1”).

Особливостями застосування авіації та БПАК було їх використання у поєднанні з комплексами розвідки, управління та зв'язку “Стрелец М”. Зазначений комплекс являє собою мобільну переносну бойову інформаційно-керуючу систему, що забезпечує виконання завдань бойового управління, зв'язку та передачі інформації, індивідуальної та групової навігації, розпізнавання виявлених об'єктів та передачу цілевказання (координат) силам підрозділу або на “зовнішні” засоби ураження.

З метою підвищення можливостей СіЗР та мінімізування втрат серед особового складу, який залучався до ведення розвідки, відпрацьовувались нові форми і способи застосування військ із залученням робототехнічних комплексів (РТК).

Сучасні робототехнічні комплекси “Платформа-М” та “Арго” (призначені для завдання ударів по стаціонарних та рухомих цілях, ведення розвідки та патрулювання), самохідні артилерійські установки (САУ) “Акація” та БПАК були пов'язані (об'єднані в одну інформаційну мережу) через автоматизовану систему управління військами “Андромеда-Д”, інформація від них надходила до розгортаного польового центру та КП ГШ ЗС РФ (м. Москва) у часі, наближеному до реального.

Підрозділи ЗС РФ в Сирії застосовували сучасні комплекси РЕБ “Леер-3”, “Красуха-4”, “Москва-1”. Необхідно зауважити, що зазначені комплекси були взаємопов'язані з радарми раннього попередження та зенітно-ракетними комплексами протиповітряної оборони, що суттєво підвищило їх бойові можливості.

ССО ЗС РФ використовувались обмежено, для виконання найбільш важливих завдань глибинної розвідки: наведення (цілевказання) авіації, артилерії, розвідки (знищення) важливих об'єктів (цілей) у тилу противника.

Повітряно-наземна операція “Непохитна свобода”.

До початку операції було створене потужне розвідувальне угруповання, яке включало засоби космічної, повітряної (БПЛА), РЕБ, спеціальної (глибинної) та агентурної розвідки.

Космічні розвідувальні системи застосовувались з метою забезпечення підрозділів ЗС США своєчасними та достовірними даними про склад ісламського угруповання, викриття намірів його дій, боєздатності до завдання ударів, а також надання відомостей про характер місцевості.

Особливостями застосування БПЛА в ході операції в Афганістані є суттєва зміна тактики їх дій:

від збору даних про військові об'єкти, пошуку нових об'єктів ураження та оцінювання результатів ракетно-бомбових ударів – до пошуку угруповань терористів та їх лідерів; від встановлення кількості літако-вильотів на добу для ведення розвідки заданого об'єкта – до безперервного стеження за об'єктом удару, аж до моменту його знищення.

Поява розвідувально-ударного БПЛА (перше бойове застосування розвідувально-ударного БПЛА “Predator”, озброєного двома протитанковими ракетами “Hellfire”, відбулося в Афганістані у жовтні 2001 року) спричинила зміни в тактиці бойового застосування безпілотної авіації, яка почала поєднувати тактику пілотованої розвідувальної та бомбардувальної авіації. На зміну “спеціальному бойовому польоту” прийшла нова форма бойових дій БПЛА – “авіаційний удар”. Відмічено появу нового для БПЛА способу застосування – “вільне полювання”, нових тактичних прийомів – пошук цілі у заданому секторі (зоні) та баражування в заданому районі.

Бойове застосування підрозділів розвідки (ССО) ЗС США здійснювалось у вигляді спеціальних операцій, які розрізнялись за цілями, силами, що застосовувались, засобами та характером завдань, які виконувались. За характером цих завдань, спеціальні операції поділялись на бойові і небойові.

Повітряно-наземна операція “Шок і тремтіння” в Іраку 2003 року.

В інтересах сухопутного угруповання було створене розвідувальне угруповання, яке включало: розвідувальні супутники, літаки розвідники Е-8 “Джистарс”, ДРЛО та управління Е-3 “АВАКС”, літаки тактичної РТР RC-12, розвідувальні вертольоти, радіолокаційні станції інструментальної розвідки польової артилерії, розвідувальні підрозділи СВ (підрозділи СпП), до складу яких входили передові корегувальники артилерійського вогню та передові авіанавідники.

Створена потужна багаторівнева об'єднана інформаційно-керуюча розвідувально-ударна система забезпечувала в режимі реального часу стеження за усією територією Іраку (система MTS (Army Movement Tracking System), відстежувала до 1000 наземних об'єктів (як стаціонарних, так і рухомих) за годину. На тактичному та оперативному рівнях використовувалась розподільча система бойового управління FBCB2 (force XXI Battle Command Brigade or Below). Інформація від космічного угруповання, літаків-розвідників, БПЛА надавалась у режимі часу, наближеному до реального, безпосередньо командирам підрозділів (окремим військовослужбовцям), що діяли автономно, командирам танків, БМП тощо. Всі командири бойових та розвідувальних підрозділів мали мобільні комп'ютери, які давали змогу відстежувати обстановку у визначеному районі, здійснювати запити щодо необхідної їм інформації.

Враховуючи зазначене вище, також необхідно зауважити, що під час проведення операцій в Іраку, щоб викрити угруповання військ і наміри противника, частини та підрозділи розвідки вступали в бойове зіткнення з ним на місцевості (розвідка боєм). Сучасні технічні засоби розвідки в багатьох випадках не забезпечували американські війська необхідними відомостями про противника.

Підрозділи спеціальної авіадесантної служби (САС) Великобританії (підрозділ призначений для ведення спеціальних операцій) виконували завдання з ведення розвідки. При цьому перевага надавалась мобільним розвідувальним загонам на джипах та мотоциклах, що добре зарекомендували себе у війні 1990–1991 рр. Але, на відміну від війни з Іраком в 1991 році, підрозділи САС діяли не тільки в пустелі, а й поблизу міст та військових баз, що підвищило якість розвідувальної інформації, яка добувалась для точності наведення авіації. Після закінчення активної фази бойових дій підрозділи САС залучались до розвідки та знищення іррегулярних збройних формувань, що діяли партизанськими та терористичними методами в умовах великого міста.

Операція “Об’єднаний захисник” в Лівії.

Після завершення повітряної операції “Світанок Одиссеї” була розпочата наземна фаза операції “Об’єднаний захисник”.

Підрозділи ССО Великобританії в Лівії були представлені 22-м полком САС та полком спеціальної розвідки, які виконували завдання до початку операції та розміщувались у місцях базування повстанців. До початку активної фази ССО Великобританії виконували завдання як експерти і надавали суттєву допомогу в розробці плану проведення наземної фази операції та підготовці загонів повстанців до ведення бойових дій у місті. Із початком штурму м. Тріполі оператори ССО Великобританії забезпечували повстанців розвідувальними даними відеоспостереження, що велось з борту літака, який базював над Тріполі. Інструктори переміщувались разом з польовими командирами повстанців, надаючи допомогу щодо управління підрозділами.

У ході перенацілювання авіації на ПУ воєнно-політичного керівництва в м. Тріполі, ССО Великобританії виконували завдання щодо визначення координат цілей, встановлення радіомаяків на обрані цілі, що дало змогу ефективно та оперативно завдати авіаційно-бомбових ударів.

Для забезпечення взаємодії засобів розвідки цілей та засобів їх ураження широко застосовувались нові засоби радіозв’язку, навігації та цілевказання. Високу ефективність показали нові засоби, які використовувались у мережах обміну розвідувальною інформацією тактичного рівня, що дало змогу вперше продемонструвати ефективність автоматизованого формування електронної карти тактичної об-

становки, єдиної для всіх рівнів управління. Вперше були застосовані на рівні “взвод–рота” та розвідувально-пошуковими групами єдині тактичні термінали JTT-B, які давали змогу у реальному масштабі часу відображати отримані супутниковими та наземними каналами зв’язку дані на електронній карті, що виводились або безпосередньо на свій термінал або на екран підключеного до нього комп’ютера.

Практично застосована концепція розподілених операцій, суть якої полягає у застосуванні невеликих за кількістю бойових груп, що опираються на загальну систему космічної, авіаційної, наземної розвідувальної та вогневої підтримки з малим часом реагування у структурі єдиної системи управління, яка забезпечує їх гнучке та оперативне перенацілювання на завдання, що виникають раптово в зоні конфлікту. Залежно від чисельності і характеру дій противника, групи можуть об’єднуватись в більші оперативні формування або розосереджуватись на значній території.

З аналізу досвіду застосування частин та підрозділів розвідки провідних країн світу у збройних конфліктах початку XXI століття можна зробити такі висновки:

Висновки

1. Основною формою застосування угруповань військ була спеціальна операція, яка проходила всю глибину території противника.

2. До початку проведення операцій створювались розвідувальні контури космічного, повітряного, наземного базування, які поєднувались у потужну багаторівневу інформаційно-керуючу розвідувально-ударну систему.

3. Засоби розвідки застосовувались комплексно в єдиному розвідувально-інформаційному просторі, що пов’язував джерела інформації, органи управління й засоби ураження.

4. В ході конфліктів відпрацьовувалось застосування (нарощування можливостей) сучасних систем розвідки, управління та зв’язку на рівні батальйон-рота-взвод-група.

5. Засоби розвідки усіх рівнів застосовувались для вирішення усього спектру завдань як на оперативно-тактичному, так і на тактичному рівні.

6. Впроваджувались на практиці нові форми і способи застосування різнорідних сил і засобів: розвідки, вогневого ураження, радіоелектронної розвідки та боротьби.

7. Удосконалювались форми і способи застосування безпілотних літальних апаратів, збільшувався не лише кількісно-якісний склад, але й кількість і зміст завдань.

8. Нарощувались розвідувальні можливості СВ та вогневої потужності розвідувальних підрозділів провідних країн світу.

9. Практично впроваджувались нові концепції застосування військ (сил), частин та підрозділів розвідки.

10. Застосовувались робототехнічні комплекси для ведення розвідки, цілевказання та підтримки ведення бойових дій.

Список літератури

1. Ільяшов О.А. Тенденції розвитку збройної боротьби у війнах четвертого–шостого покоління / О.А. Ільяшов // Наука і оборона. – 2009. – № 3. – С. 43-48.
2. Богданович В. Забезпечення національної безпеки України потребує розробки концепції мережецентричної війни [Електронний ресурс] / В. Богданович, Б. Ворочич. – Режим доступу: [http:// www.defpol.org.ua](http://www.defpol.org.ua) (Дата звернення: 17.01.2016).
3. Світова гібридна війна: український фронт: моногр. / за заг. ред. В.П. Горбуліна. – Київ: НІСД, 2017. – 496 с.
4. Renz B. Russia and hybrid warfare – going beyond the label [Електронний ресурс] / B. Renz, H. Smith // Project “Russia and Hybrid Warfare: definitions, capabilities, scope and possible responses”. Funded by the Finnish Prime Minister’s Office, government’s analysis, assessments and research activities. – January 2016. – P. 2-4. – Режим доступу: http://www.helsinki.fi/aleksanteri/english/publications/presentations/papers/ap_1_2016.pdf (Last accessed: 16.09.2016).
5. Ільяшов О.А. Розвідка у сучасних воєнних конфліктах за досвідом іноземних країн: монографія / О.А. Ільяшов, С.П. Мосов. – Київ, 2011. – 280 с.
6. Всевозрастающее значение разведки на поле боя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.komitet.net.ua/article/print/35788/> (Дата звернення: 13.11.2016).
7. Gates Robert M. A Balanced Strategy [Електронний ресурс] / Robert M. Gates // Foreign Affairs. – 2009. – No. 1. – Режим доступу: <http://www.foreignaffairs.com/issues/2009/88/1> (Last accessed: 06.09.2015).
8. Lasica Daniel T. Strategic Implications of Hybrid War: A Theory of Victory: a monograph [Електронний ресурс] / Daniel T. Lasica. – USA, 2009. – Режим доступу: [http://www.dtic.mil/cgi-bin/ GetTRDoc?AD=ADA513663](http://www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA513663) (Last accessed: 05.12.2015).
9. Золотарев П. Новые подходы в XXI веке [Електронний ресурс] / П. Золотарев. – Режим доступу: <http://www.oko-planet.su/politik/politikmir/33300-pavel-zolotaryov-globalnoe-izmerenie-vojny.html>. (Дата звернення: 10.01.2017).
10. Военные конфликты XXI века: антитеррористическая операция в Афганистане: Инф.-ан. обзор. – Мн.: НИИ ВС РБ, 2010. – 96 с.
11. Центр стратегических оценок и прогнозов [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.csef.ru/studies/defence/projects/new_military/analytics/1900/http://www.csef.ru/pdf/1900.pdf.
12. До питання застосування розвідувально-ударних і розвідувально-вогневих комплексів у мережецентричній війні / О.М. Загорка, В.О. Колесніков, В.В. Коваль, І.О. Загорка // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2012. – № 3(9). – С. 8-13.
13. Чекинов С.Г. Прогнозирование тенденций военного искусства в начальном периоде XXI века / С.Г. Чекинов // Военная мысль. – 2010. – № 7. – С. 19-33.

References

1. Ilyashov, O.A. (2009), “Tendentsii rozvitku zbroinoi borotbi u viinax chetvertogo-shostogo pokolin” [Trends in the development of armed struggle in the wars of the fourth or sixth generations], *Science and Defense*, No. 3, pp. 43-48.
2. Bogdanovich, V.U. and Vorovich, B. (2016), “Zabezpechennia natsionalnos bezpeki Ukraini potrebue rozrobki kontseptsii meregetsentrichnoi viini” [Ensuring national security of Ukraine requires the development of the concept of a network-centric war], available at: www.defpol.org.ua.
3. Horbulin, V.P. (2017), “Svitova gibridna viina: ukrainskyi front: monogrfiia” [World hybrid war: Ukrainian front: monographia], NISS, Kyiv, 496 p.
4. Renz, B. and Smith, H. (2016), Russia and hybrid warfare – going beyond the label, *Project “Russia and Hybrid Warfare: definitions, capabilities, scope and possible responses”*. Funded by the Finnish Prime Minister’s Office, government’s analysis, assessments and research activities, pp. 2-4, available at: www.helsinki.fi/aleksanteri/english/publications/presentations/papers/ap_1_2016.pdf (Last accessed: 16.09.2016).
5. Ilyashov, O.A. and Mosov, S.P. (2009), “Rozvidka u suchasnih zbroinih konfliktah za dosvidom inozemnih krain” [Exploration in contemporary military conflicts on the experience of foreign countries], Kyiv, 280 p.
6. “Vsevozrastaiushchee znachenye razvedky na pole boia” [The ever-increasing importance of intelligence on the battlefield], available at: www.komitet.net.ua/article/print/35788/ (accessed 13.11.2016).
7. Robert M. Gates (2009), A Balanced Strategy, *Foreign Affairs*, No. 1, available at: www.foreignaffairs.com/issues/2009/88/1 (accessed 06.09.2015).
8. Daniel T. Lasica (2009), *Strategic Implications of Hybrid War: A Theory of Victory*, USA, available at: www.dtic.mil/cgi-bin/GetTRDoc?AD=ADA513663 (Last accessed: 05.12.2015).
9. Zolotarov, P. (2017), “Novie podhodi v XXI veke” [The novye modern trends of the 21st Century], available at: www.oko-planet.su/politik/politikmir/33300-pavel-zolotaryov-globalnoe-izmerenie-vojny.html.
10. Scientific Research Institute of the Armed Forces of the Republic of Belarus (2010), “Voennie konflikti XXI veka: Antiteroristicheskaia operatsiia v Afganistane” [Military Conflicts of the 21st Century: Anti-Terrorism Operation in Afghanistan], *Info. overview*, Minsk, 96 p.
11. “Tsentr stratezhicheskikh otsenok y prohnzov” [Center for Strategic Estimates and Predictions], available at: www.csef.ru/studies/defence/projects/new_military/analytics/1900/http://www.csef.ru/pdf/1900.pdf.
12. Zagorka, O.M., Kolesnikov, V.O., Koval, V.V. and Zahorka, I.O. (2012), “Do pitannia zastosuvania rozviduvalno-udarnih ta rozviduvalno-vognevih kompleksiv u meregetsentrichni viini” [On the issue of the use of reconnaissance-shock and reconnaissance-fire complexes in a network-centric war], *Science and Technology of the Air Forces of Ukraine*, No. 3 (9), pp. 8-13.

13. Chekinov, S.K. (2010), "Prognozirovanie tendentsii voennogo iskustva v nachalnoi period XXI veka" [Forecasting the trends of military art in the initial period of the XXI century], *Military thought*, No. 7, pp. 19-33.

Надійшла до редколегії 18.03.2019

Схвалена до друку 9.04.2019

Відомості про авторів:

Косоков Олександр Миколайович
кандидат військових наук
старший науковий співробітник
провідний науковий співробітник
військової частини А1906,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-6691-273X>

Олексіюк Вадим Віталійович
заступник начальника відділу
військової частини А1906,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9577-4257>

Гоголов Валентин Миколайович
старший науковий співробітник
військової частини А1906,
Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-3132-0352>

Information about the authors:

Oleksandr Kosogov
Candidate of Military Sciences
Senior Research
Lead Researcher
of Military Unit A1906,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-6691-273X>

Vadim Oleksiyuk
Deputy Head of Department
of Military Unit A1906,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9577-4257>

Valentin Gogulov
Senior Research Associate
of Military Unit A1906,
Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-3132-0352>

**ОПЫТ ПРИМЕНЕНИЯ ЧАСТЕЙ И ПОДРАЗДЕЛЕНИЙ РАЗВЕДКИ ВЕДУЩИХ СТРАН МИРА
В ВООРУЖЕННЫХ КОНФЛИКТАХ XXI СТОЛЕТИЯ**

А.Н. Косоков, В.В. Олексіюк, В.Н. Гоголов

Трансформация традиционных военных форм и способов вооруженной борьбы в современных вооруженных конфликтах, стремительное развитие новых информационных технологий, появление новых образцов вооружения и военной техники дали толчок дальнейшему развитию системы военной разведки ведущих стран мира. Разведка выполняет многоплановые функции и представляет собой комплексный, интегрированный характер в рамках общей системы национальной безопасности государства. Характерной чертой разведки в современных вооруженных конфликтах есть то, что она является неотъемлемой частью сетецентрических войн и носит упреждающий характер в своих действиях. В некоторых условиях она становится не только важнейшим видом боевого обеспечения, а и отдельной формой ведения боевых действий. События в вооруженных конфликтах XXI столетия показали существенные особенности и определенные проблемы в организации и ведении разведки в ходе боевых действий. С продолжением противостояния на Востоке Украины изучение вопроса тенденций развития военной разведки и определения требований к ней является актуальной и важной научной задачей. В статье рассмотрены особенности применения частей и подразделений разведки ведущих государств мира в вооруженных конфликтах в Сирии, Афганистане, Ираке, Ливии. Проведен анализ задач, которые возлагались на части и подразделения разведки, определены основные формы и способы их применения. На основе проведенного анализа определены основные тенденции развития (использования) частей и подразделений разведки, которые дают возможность сформировать требования к комплексу разведки тактического уровня.

Ключевые слова: специальная операция, вооруженные силы, части и подразделения разведки, войсковая разведка, беспилотные летательные аппараты, робототехнические комплексы.

**EXPERIENCE OF APPLICATION OF PARTS AND DIVISIONS OF EXPLORATION
OF THE LEADING COUNTRIES OF THE WORLD IN THE SPECIALIZED CONFLICTS OF THE XXI CENTURY**

O. Kosogov, V. Oleksiyuk, V. Gogulov

The transformation of traditional military forms and methods of armed struggle in modern armed conflicts, the rapid development of the latest information technologies, the emergence of new models of weapons and military equipment gave impetus to the further development of the military intelligence system of the leading countries of the world. Intelligence carries out multitask functions and has complex, integrated character in the framework of the general system of national security of the state. A characteristic feature of intelligence in contemporary armed conflicts is that it is an integral part of the concept of a network-centric war and has a pre-emptive character in its actions. Under certain conditions, it becomes not only the most important kind of combat support, but also a separate form of military action. Events in armed conflicts at the beginning of the 21st century showed significant features and certain problems in the organization and conduction of intelligence in the course of hostilities. With the continuation of the confrontation in the East of Ukraine, research on trends in the development of military intelligence and the definition of requirements for it are relevant and important scientific tasks. The article deals with the peculiarities of the use of intelligence units and intelligence units of the world's leading countries in armed conflicts in Syria, Afghanistan, Iraq and Libya. The analysis of the tasks, which were based on the parts and units of intelligence, the defined forms and methods of their application were carried out. On the basis of the analysis, the main tendencies of development (application) of parts and units of intelligence were determined, which allow to form requirements for the tactical level intelligence set of the Armed Forces of Ukraine.

Keywords: special operation, the armed forces, units and intelligence units, military intelligence, unmanned aerial vehicles, robotic complexes.